

Liebe Eltern, Liebe Erziehungsberechtigte

Kinder und Jugendliche erleben die verschiedenen Entwicklungsphasen unterschiedlich. Das Umfeld – Familie, Schule, Gesellschaft, Beruf – hat auf die heranwachsenden Personen individuelle Einflüsse und Auswirkungen. Eltern spielen in diesem Zusammenhang eine zentrale Rolle und übernehmen Verantwortung.

Sprechen Sie aktuelle Themen und Probleme an, schaffen Sie damit Vertrauen und gegenseitiges Verständnis!

Auch das Setzen und Einhalten von Regeln ist im Umgang mit Jugendlichen von Bedeutung. Das sind gute Voraussetzungen für eine positive Entwicklung Ihres Kindes.

Cari genitori, cari tutori

Bambini e ragazzi vivono le differenti fasi dello sviluppo in modo diverso. L'ambiente – famiglia, scuola, società, lavoro – ha influssi ed effetti soggettivi sulle persone in fase di sviluppo. In questo contesto i genitori rivestono un ruolo centrale e assumono la responsabilità.

Parlate di temi attuali e di problemi, create fiducia e comprensione reciproca!

Anche la definizione e il mantenimento delle regole ha un'importanza nell'approccio con i giovani. Sono buoni requisiti per uno sviluppo positivo di vostro figlio!

Dragi Roditelji, Dragi Staratelji

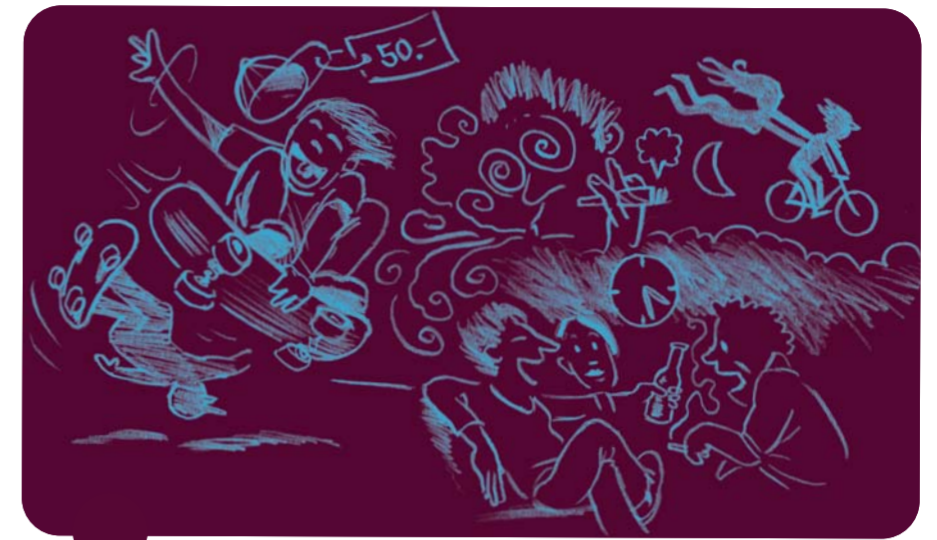
Deca i omladina doživljavaju različite faze razvoja na različit način.

Okruženje – porodica, škola, društvo, zanimanje – ima individualne uticaje i posledice na odrastajuća lica. Roditelji igraju s tim u vezi centralnu ulogu i preuzimaju odgovornost.

Razgovarajte o aktuelnim temama i problemima, stvorite tako poverenje i međusobno razumevanje!

Postavljanje i pridržavanje pravila je takođe važno u kontaktu sa mladima.

To su dobri preduslovi za pozitivni razvoj Vašeg deteta!

Sevgili Ebeveynler, Sevgili Terbiye Yetkilileri

Çocuklar ve Gençler büyümenin değişik safhalarını birbirlerinden çok farklı olarak yaşamaktadırlar. İçinde yaşanılan ortam – aile, okul, sosyal çevre, meslek – büyüme çağına olanlar üzerinde bireysel etki ve etkileşimlere sahiptir. Ebeveynler bu bağlamda çok merkezi bir role sahiptirler ve sorumluluk üstlenirler.

Çocuk ve gençlerle aktüel konular ve sorunlar hakkında konuşun ve böylelikle karşılıklı anlayışı sağlayın!

Gençlerle ve çocuklarla iletişimde kurallar koymak ve bunlara uymakta önemli bir husustur. Bunlar çocuğunuzun pozitif bir şekilde gelişmesini sağlayacak olmazsa olmaz şartlardır!

Wichtige Kontakte Contatti importanti Važni kontakti Önemli temaslar

Beratungszentrum Baden Jugend Sucht Früherfassung
Centro di consulenza Baden Rilevamento tempestivo delle dipendenze giovanili
Centar za savetovanje Baden Omladina Ovisnost Rano prepoznavanje
Baden Danışma Merkezi Gençlik Erken Farkedilme Arayışında
Mellingerstr. 30 • 5400 Baden
Tel. 056 200 55 77
www.beratungszentrum-baden.ch

Schulsozialarbeit Wettingen
Lavoro sociale scolastico Wettingen
Školska sociologija Wettingen
Wettingen Okul Sosyal İşleri
Monika Peter / Tel. 056 427 26 71 / 079 794 69 81
Angela Müller / Tel. 056 437 03 55 / 079 504 47 79

Schulpflege / Schulsekretariat Wettingen
Consiglio scolastico / Segreteria scolastica Wettingen
Školska nega / Školski sekretariat Wettingen
Wettingen Okul Reherberliği / Okul sekreterliği
Roland Capaul / Tel. 056 437 72 21

Elternnotruf Aargau
Numero d'emergenza per genitori Argovia
Broj za hitne slučajeve za roditelje Aargau
Aargau Ebeveyn acil hattı
24 Std. / 24 ore / 24 Saat açık
5000 Aarau
Tel. 062 835 45 50

Polizei Wettingen, Jugendsachbearbeiter Alan Pistone
Polizia Wettingen, Incaricato gioventù Alan Pistone
Milicija Wettingen, Referent za omladinu Alan Pistone
Wettingen Emniyet Müdürlüğü, Gençlerle ilgilenen memur: Alan Pistone
5430 Wettingen
Tel. 056 437 77 77
Natel 079 791 53 08

K & F Fachstelle Kinder & Familien, Aargau
Ufficio Bambini & Famiglie, Argovia
Stručna služba deca i porodice, Aargau
Aargau K & F Çocuk & Aile Rehberlik Merkezi
Kirchplatz 3 • 5400 Baden
Tel. 056 222 01 03
www.kinderundfamilien.ch
www.elternbildung-aargau.ch

Jugendarbeit Wettingen
Lavoro giovanile Wettingen
Omladinska pitanja Wettingen
Wettingen Gençlik İşleri
Schartenstrasse 40 • 5430 Wettingen
Tel. 056 426 56 07
www.jugendarbeitwettingen.ch
info@jugendarbeitwettingen.ch

FSA Fachstelle für Schuldenfragen Aargau
Ufficio per questioni debitorie Argovia
Stručna služba za pitanja dugovanja Aargau
Aargau Borçlu Sorunları Danışma Merkezi
Postfach • 5001 Aarau
Tel. 062 822 82 11
www.ag.schulden.ch

Herausgeber
Gesundheitskommission Wettingen, im Auftrag des Gemeinderates Wettingen, in Zusammenarbeit mit der Schule Wettingen, der Jugendarbeit Wettingen und der Suchtprävention Aargau im Rahmen des nationalen Projektes «Die Gemeinden handeln!»

Editore
Commissione della salute di Wettingen, incaricata dal consiglio comunale di Wettingen, in collaborazione con la scuola di Wettingen, il lavoro giovanile di Wettingen e la prevenzione delle dipendenze di Argovia nell'ambito del progetto nazionale «I comuni si attivano!»

Izdavač
Zdravstvena komisija Wettingen, po nalogu opštinskog veća Wettingen, u saradnji sa školom Wettingen, omladinskim pitanjima Wettingen prevencijom zavisnosti Aargau u okviru nacionalnog projekta «Opštine deluju!»

Neşriyat
Bu neşriyat Wettingen Sağlık Komisyonu tarafından, Wettingen Kaymakamlığı emri ve Wettingen Okulu, Wettingen Gençlik İşleri Dairesi ve Aargau Bağimli Tedavi Merkezi İşbirliğinde «Kaymakamlıklar iş başında» adlı ulusal proje kapsamında çıkartılmıştır.

Die Gemeinden handeln – Wettingen auch!
I comuni si attivano – anche Wettingen!
Opštine deluju – Wettingen takode!
Kaymakamlıklar ift baflında – Wettingen Kaymakamlığı da!

Quando deve essere a casa mio figlio?

Consigli per genitori da ragazzi

Wann soll mein Kind zu Hause sein?

Empfehlungen für Eltern von Teenagern

Cocuğum ne vakit evde olması gerekli?

Genc Nesilerin Ebeveynlerine Tavsiyeler

Kad treba moje dete biti kuci?

Pravila za Roditelje od Tinegera

Die nachfolgenden Empfehlungen unterstützen Sie in Ihrer verantwortungsvollen Aufgabe als Eltern.

Empfehlung für Ausgangszeiten:

	bis 12 Jahre	bis 14 Jahre	bis 16 Jahre	bis 18 Jahre
Unter der Woche	20.00	21.00	22.00	Individuelle Abmachungen treffen
Wochenenden / Ferien	21.00	22.00	24.00	Individuelle Abmachungen treffen

Im Winter empfiehlt es sich, die oben genannten Zeiten bis zu einer Stunde vorzuverlegen.

Organisiert Ihr Kind selber eine Party?

→ Treffen Sie klare Abmachungen:

- Verbieten Sie Kindern die Abgabe und den Konsum von Alkohol (Alcopops).
- Zeigen Sie Jugendlichen die Problematiken von Alkohol- und Tabakkonsum auf.
- Klar festlegen, dass Rauchen unerwünscht ist und andere Suchtmittel verboten sind.
- Mit Ihren Kindern den Kreis der Eingeladenen festlegen.
- Übernehmen Sie die Verantwortung und die nötige Aufsicht.
- Erlauben Sie in Ihrer Abwesenheit ohne Absprache keine Party.

Besucht Ihr Kind eine Party oder einen Anlass?

→ Lassen Sie sich folgende Fragen beantworten:

- Wo findet der Anlass statt? (Adresse, Telefon)
- Welche erwachsene Person trägt die Verantwortung? (Kontakt)
- Wie ist das Nachhausegehen organisiert? (Weg, Transport, Begleitung)
- Ist die Rückkehrzeit verbindlich vereinbart?

Zeigen Sie auch nach dem Anlass Interesse und erkundigen Sie sich über den Ablauf!

Taschengeld – Empfehlung der Arbeitsgemeinschaft Schweizerischer Budgetberatung (ASB)

Taschengeld ist eine freiwillige Leistung. Nur wer Geld zur Verfügung hat, kann lernen, damit umzugehen. Eltern und Kinder vereinbaren gemeinsam, wofür das Taschengeld eingesetzt wird.

- Nicht als Druck- oder Erziehungsmittel missbrauchen.
- Keine Rechenschaft über jede Ausgabe verlangen.
- Keine Löcher stopfen oder Kredite gewähren.
- Regelmässig und unaufgefordert auszahlen.

1. Schuljahr	1.00 bis 1.50	Fr. / Woche
2. Schuljahr	1.50 bis 2.00	Fr. / Woche
3. Schuljahr	2.00 bis 2.50	Fr. / Woche
4. Schuljahr	2.50 bis 3.00	Fr. / Woche
5.+ 6. Schuljahr	15.00 bis 25.00	Fr. / Monat
7.+ 8. Schuljahr	15.00 bis 35.00	Fr. / Monat
9.+10. Schuljahr	35.00 bis 50.00	Fr. / Monat

Elternpflichten und Elternrechte – Im Schweizerischen Zivilgesetzbuch (ZGB) wird festgehalten:

Artikel 296

«... dass Kinder, solange sie unmündig (nicht 18-jährig) sind, unter elterlicher Sorge stehen. Diese umfasst die gesetzliche Pflicht und das gesetzliche Recht, für das minderjährige Kind nötige Entscheidungen zu treffen, es zu erziehen, zu vertreten, seine Finanzen zu verwalten und seinen Aufenthaltsort zu bestimmen.»

Artikel 301, Abs. 1 und 2

«Die Eltern leiten im Blick auf das Wohl des Kindes seine Pflege und Erziehung und treffen unter Vorbehalt seiner eigenen Handlungsfähigkeit die nötigen Entscheidungen. Das Kind schuldet den Eltern Gehorsam; die Eltern gewähren dem Kind die seiner Reife entsprechende Freiheit der Lebensgestaltung und nehmen in wichtigen Angelegenheiten soweit tunlich, auf seine Meinung Rücksicht.»

I seguenti suggerimenti vi aiutano nel vostro impegnativo compito di genitore.

Suggerimento per gli orari di uscita:

	fino a 12 anni	fino a 14 anni	fino a 16 anni	fino a 18 anni
In settimana	20.00	21.00	22.00	Trovare accordi personali
Fine settimana e vacanze scolastiche	21.00	22.00	24.00	Trovare accordi personali

In inverno si consiglia di anticipare gli orari sopra citati fino a un'ora.

Se vostro figlio organizza una festa?

→ Stabilite accordi chiari:

- Vietate ai ragazzi la consegna e il consumo di alcool (Alcopops).
- Evidenziate ai ragazzi le problematiche del consumo di alcool e tabacco.
- Stabilite chiaramente che il fumo non è desiderato e che altre sostanze che procurano dipendenza sono vietate.
- Stabilite con i vostri figli la cerchia degli invitati.
- Assumete la responsabilità e la sorveglianza necessaria.
- Non consentite in vostra assenza una festa senza accordo.

Se vostro figlio organizza una festa?

→ Cercate risposte alle seguenti domande:

- Dove si trova l'evento? (Indirizzo, telefono)
- Chi è l'adulto che si assume la responsabilità? (Contatto)
- Come è organizzato il rientro a casa? (Tragitto, trasporto, accompagnamento)
- L'orario di rientro è accordato in modo vincolante? Mostrate interesse anche dopo l'evento e informatevi sullo svolgimento!

Paghetta – Suggerimenti della Comunità di lavoro per la consulenza svizzera del budget

La paghetta è una prestazione volontaria. Solo chi ha soldi a disposizione può imparare a gestirli. Genitori e figli accordano comunemente per cosa deve essere utilizzata la paghetta.

- Non abusarne come mezzo di pressione o educativo.
- Non richiedere un rendiconto per ogni spesa.
- Non tappare buchi o assicurare crediti.
- Versamenti regolari e non richiesti.

1° Anno scolastico	1.00 – 1.50	Fr. alla settimana
2° Anno scolastico	1.50 – 2.00	Fr. alla settimana
3° Anno scolastico	2.00 – 2.50	Fr. alla settimana
4° Anno scolastico	2.50 – 3.00	Fr. alla settimana
5°+ 6° Anno s.	15.00 – 25.00	Fr. al mese
7°+ 8° Anno s.	15.00 – 35.00	Fr. al mese
9°+10° Anno s.	35.00 – 50.00	Fr. al mese

Obblighi e diritti dei genitori – Nel Codice civile svizzero (CC) viene stabilito

Articolo 296

«... i figli, finché minorenni (non 18enni) sono soggetti all'autorità parentale. Questa comprende l'obbligo e il diritto legale di prendere le decisioni necessarie per il figlio minorenne, educarlo, rappresentarlo, gestire le sue finanze e stabilire il suo luogo di soggiorno.»

Articolo 301, paragrafo 1 e 2

«I genitori, in considerazione del bene del figlio, ne dirigono le cure e l'educazione e, riservata la sua capacità, prendono le decisioni necessarie. Il figlio deve obbedienza ai genitori; i genitori consentono al figlio, corrispondentemente alla sua maturità, di organizzare liberamente la sua vita e, in affari importanti, tengono quanto possibile conto della sua opinione.»

Sledeće preporuke pomažu Vam u Vašem odgovornom zadatku kao roditelj.

Preporuka za vreme izlaska:

	do 12	do 14	do 16	do 18
Tokom sedmice	20.00	21.00	22.00	Individualni dogovor
Vikendi i školski raspust	21.00	22.00	24.00	Individualni dogovor

Zimi se preporučuje pomeriti gore navedena vremena za do jedan sat.

Vaše dete samo organizuje zabavu?

→ Jasno se dogovorite:

- Zabranite deci davanje i konzumiranje alkohola (Alcopops).
- Ukažite mladim ljudima na problematiku konzumiranja alkohola i duvana.
- Jasno odrediti, da je pušenje nepoželjno i da su ostala opojna sredstva zabranjena.
- Odrediti sa decom krug pozvanih.
- Preuzmite odgovornost i potreban nadzor.
- Ne dozvolite bez dogovora zabave u Vašem odsustvu.

Ako Vaše dete ide na neku zabavu/neki događaj?

→ Potražite odgovore na sledeća pitanja:

- Gde će se održati događaj? (adresa, telefon)
- Koje odraslo lice nosi odgovornost? (kontakt)
- Kako je organizovan povratak kući? (put, transport, pratnja)
- Da li je vreme povratka dogovoreno kao obavezujuće? Nakon događaja pokažite interes i informišite se o toku!

Džeparac – Preporuka radne zajednice švajcarskog budžetskog savetovanja (ASB):

Džeparac je dobrovoljno davanje. Samo ko ima novac na raspolaganju, može naučiti da raspolaže sa njim. Roditelji i deca zajedno dogovaraju za što će se koristiti džeparac.

- Ne zloupotrebiti kao sredstvo pritiska ili vaspitanja.
- Ne tražiti opravdanje za svaki izdatak.
- Ne krpiti rupe ili odobravati kredite.
- Redovno isplaćivati bez toga da se od Vas to traži.

1. Školska godina	1.00 – 1.50	Fr. u sedmici
2. Školska godina	1.50 – 2.00	Fr. u sedmici
3. Školska godina	2.00 – 2.50	Fr. u sedmici
4. Školska godina	2.50 – 3.00	Fr. u sedmici
5.+6. Školska g.	15.00 – 25.00	Fr. u mesecu
7.+8. Školska g.	15.00 – 35.00	Fr. u mesecu
9.+10. Školska g.	35.00 – 50.00	Fr. u mesecu

Obaveze i prava roditelja – U švajcarskom Građanskom zakoniku (Schweizerisches Zivilgesetzbuch, ZGB) stoji:

Član 296

«...da deca, dok su maloletna (nemaju 18 godina), stoje pod roditeljskom skrbi. Ona obuhvata zakonsku obavezu i zakonsko pravo donošenja potrebnih odluka za maloletno dete, vaspitati ga, zastupati ga, upravljati njegovim finansijama i određivati njegovo mesto boravka.»

Član 301, stav 1 i 2

«Roditelji vode u pogledu dobrobiti deteta njegovu negu i vaspitanje i donose potrebne odluke uz pridržaj njegove vlastite poslovne sposobnosti. Dete dužuje roditeljima poslušnost; roditelji odobravaju detetu prema njegovoj zrelosti odgovarajuću slobodu oblikovanja života i uzimaju u obzir njegovo mišljenje u važnim okolnostima, ukoliko je to moguće.»

Aşağıda verilen tavsiyeler Sizi sorumluluk sahibi birer ebeveyn olabilmenizde çok yararlı olacaktır.

Dışarıya çıkmaya dair tavsiyeler:

	12 yaşına kadar	12 yaşına kadar	12 yaşına kadar	12 yaşına kadar
Hafta içi	20.00	21.00	22.00	O'na özel mutabakatlara varın
Hafta sonları ve okul tatillerinde	21.00	22.00	24.00	O'na özel mutabakatlara varın

Kişin yukarıda anılan zamanların bir saat öne alınması tavsiye edilir.

Partiyi Sizin çocuğunuz mu organize edecek?

→ O zaman anlaşmalarınız şeffaf olsun:

- Çocuklara alkol almasını ve tüketimini yasak edin (Alcopops).
- Gençlerin dikkatini alkol ve tütün maddelerinin yarattığı sorunlara çekiniz.
- Sigara içilmesini istemediğinizi ve diğer uyuşturucu maddelerinin de yasak olduğunu açık ve net şekilde tayin ediniz.
- Kimlerin davet edileceğini çocuklarınızla bizzat belirleyiniz.
- Sorumluluğu ve gerekli göz kulak olmayı bizzat üstlenin.
- Evde olmadığınız zamanlar önceden mutabakata varma dan bir parti verilmesine kesinlikle izin vermeyiniz.

Şayet çocuğunuz bir partiye / bir etkinliğe gidecekse?

→ O zaman lütfen aşağıdaki şu soruları cevaplamasını isteyiniz:

- Bu nerede olacaktır? (Adres, Telefon)
- Hangi yetişkin sorumluluğu üstlenecektir? (Temas için)
- Eve dönüşler nasıl organize edilmiş? (yol, taşıt, refakat)
- Geri dönüş vakti bağlayıcılık teşkil edecek şekilde mi karara bağlanmış? Bu etkinlikten sonra da ilgi ve alanınızı belli edin ve nasıl geçtiğine dair sorular sorun!

Harçlık – İsviçre Bütçe Danışmanlığı (ASB) Çalışma Grubunun tavsiyesi şöyledir:

Harçlık gönüllü bazda verilen bir paradır. Harcayabileceği paraya sahip olanlar bununla ne yapabileceğini öğrenir. Ebeveyn ve çocuklar bu harçlığın nereye kullanılacağını birlikte kararlaştırırlar.

- Baskı veya terbiye aracı olarak kötüye kullanılmamalıdır.
- Her harcamaya dair hesap istenilmemelidir.
- Açıklar kapatılmamalı, kredi verilmemelidir.
- Düzenli ve kendiliğinden verilmelidir.

Ebeveyn Sorumlulukları ve Ebeveyn Hakları – İsviçre Medeni Kanununda (ZGB) şunlar yazmaktadır:

Madde 296

«...Henüz reşit olmayan çocuklar (18-yaşına ermemiş) ebeveynlerinin sorumluluğu altındadırlar. Bu sorumluluk henüz reşit olmayan çocuk için gerekli kararları almayı, onu terbiye etmeyi, onu temsil etmeyi, maddi konularını ele almayı ve yaşayacağı yeri belirlemeyi kapsayan yasal yükümlülükleri ve yasal hakları kapsar.»

Madde 301, fıkra. 1 ve 2

«Ebeveynler çocuğun menfaatini gözeterek onun bakımını ve terbiyesini idare ederler ve onun kendi kendisini idare etmesi yeteneğini göz önüne alarak gerekli kararlara varırlar. Çocuk ebeveynlerine karşı itaat borçludur; ebeveynler çocuğa kendi hayatını kendi olgunluğuna denk düşecek şekilde idame ettirmesi için gerekli özgürlüğü tanırlar ve eğer mümkünse önemli hususlarda onun fikrini dikkate alırlar.»